

ANKETA

Branje vpliva na odprtost in domišljijo

Kdor koli je rad bral od mladih nog, je vsaj v enem od razredov bral tudi za bralno značko. Kajti ni bilo bolj čarobnega trenutka kot ob koncu šolskega leta prejeti priznanje za branje, priznanje za tisto, kar smo resnično radi počeli. Knjige za otroke in mladino izhajajo še danes in so še kako pomembne. Zato smo urednice, urednike, pisatelje in pisateljice vprašali, zakaj je branje pomembno in zakaj je bralna značka pomembna še danes.

Gasper Stražišar

Nika Susman
urednica pri založbi Miš

Današnji svet je precej drugačen od sveta nekoč. Je neverjetno hiter, v veliki meri se odvija na spletu, družbena omrežja so praktično doma v otroških sobah. Popolnoma običajno je, da se znajdeš na spletni strani, polni neresnic. Branje je pomembno, ker te za določen čas upočasnjuje, v tistem trenutku sta samo ti in knjiga, in za notranji mir in duševno zdravje je to izjemnega pomena. Sploh za otroke, katerih možgani se še razvijajo. Če začnemo brati zgodaj in to večino negujemo, smo na dobri poti, da bomo bralke in bralci tudi ostali, posledično pa bolje razumeli ta svet, lažje kritično presojali obilico informacij in težje nasedli manipulacijam. Če vidimo, da otrok zavrača branje, se je treba potruditi in poiskati knjigo, ki ga bo zares pritegnila. Za vsakega se najde takšna, ki ga bo zvalila na drugo stran! Ker pa je pomanjkanje (funkcionalne) pismenosti danes velik problem, moramo biti tudi odrasli zgled otrokom. Dobro se je vprašati, koliko knjig na leto pravzaprav preberemo in kakšen

je naš odnos do branja. Naj otroci tudi nas vidijo s knjigo v rokah, predvsem pa – posvetimo en kotiček doma tudi knjigam.

Irena Matko Lukan
urednica pri založbi Mladinska knjiga

Vsak od nas ima spomine na knjige iz otroštva. Če zapremo oči, se nam prikažejo podobe teh knjig. Morda se spomnimo naročja staršev, vzgojiteljice, učiteljice, vonja knjig in knjižnice. Večina otrok rada posluša in uživa, ko jim kdo bere ali pripoveduje. Gre za skupno dejavnost, ki ustvarja občutek večje povezanosti; čustvene vezi, ki se stekajo ob tem, ostanejo in so pomembne za vse življenje. Otroci ob tem, ko mu ljubeči odrasli bere oziroma pripoveduje, čuti ugodje. Branje ali pripovedovanje je pomembna dejavnost, ki vpliva na otrokove kasnejše zmožnosti branja in pisanja, jezikovne kompetence, hkrati pa je tudi priložnost za bogato komunikacijo. Gre za sozvočje več svetov in več resnic. Otroci ob branju in poslušanju te svetove, sebe in druge bolje razume. Užitek, ki ga otroci občutijo ob branju in poslušanju leposlovja, ni zgolj užitek ob igri in svobodi domišljije, temveč je globoka psihična potreba po

domišljjskih podobah, ki jim kažejo ustroj človeške družbe in okolja, ter zgodbah, ki jim na igriv način prikazujejo, kako se soočiti z izzivi in razrešiti probleme. Branje vpliva na odprtost, domišljijo, čustva in razum. Verjamem, da ob stiku z leposlovjem in z vso umetnostjo lahko doživimo vrednote, ki spontano prodrejo v našo duševnost, v stik z našimi čustvi, občutji in domišljijo, ter da nas umetnost na svoj poseben, edinstven način motivira za razmišljanje o nas samih, soljudih, svetu, medosebnih odnosih, načinu življenja.

Katja Klopčič Lavrenčič
urednica in lektorica, KUD Sodobnost International

Vsi vemo, da otrok z branjem razvija domišljijo, krepi pozornost, vztrajnost... Ko se z otrokom stisnemo pod odejo ter mu beremo, se krepi čustvena vez med nama, marsikdaj izvemo marsikaj prav ob pogovorih o(b) knjigah, morda pa je še pomembnejše to, da se otrok z bogatejšim besednim zakladom lažje in natančneje izraža, ko nam pripoveduje o svojih notranjih stiskah in morebitnih konfliktih. Posebej v najstniških letih postane to neprecenljivo! Mladostnikov sogovornik seveda nismo vedno starši, a do najstništva lahko svojemu otroku z branjem podarimo sposobnost, da se natančno in jasno izraža o svojih izkušnjah, stiskah in veseljih ter pridobi razumevanje, pomoč in podporo, kadar jih potrebuje. In prav zato je dragocen namig: nikar ne nehajte otroku glasno brati, ko se nauči brati sam. Ne le da je doživljanje zgodbe, ki mu jo prebira dragi odrasli, povsem drugačno, odpira tudi vrata v notranji

svet – vam v spreminjajočega, odraščajočega otrokovega, pa tudi otroku v vašega.

Janja Vidmar
pisateljica

Bralna značka mladim bralcem prinaša pristni stik s knjigo, ki v prevladujoči formi sveta na dlančniku in ekranu pomeni globlje (etično) razumevanje kompleksnosti sveta. Prav zavoljo Bralne značke je na desetisoče zlatih bralk in bralcev in prvošolčkov prejelo darilne knjižne izdaje in nič koliko avtorjev obiskalo mlade bralce po šolah doma in v zamejstvu. Bralna značka je ena najboljših popotnic mladim v procesu odrasčanja, kar si jih odrasli lahko zamislimo. Stik z

Vinko Möderdorfer
pesnik, pisatelj in režiser

Bralno značko smo si izmislili še v socializmu. Na pobudo prosvetljenih tovarišev učiteljev, in to ne v Ljubljani, ampak na Prevaljah. To je bila res dobra zamisel, saj je preživela tudi

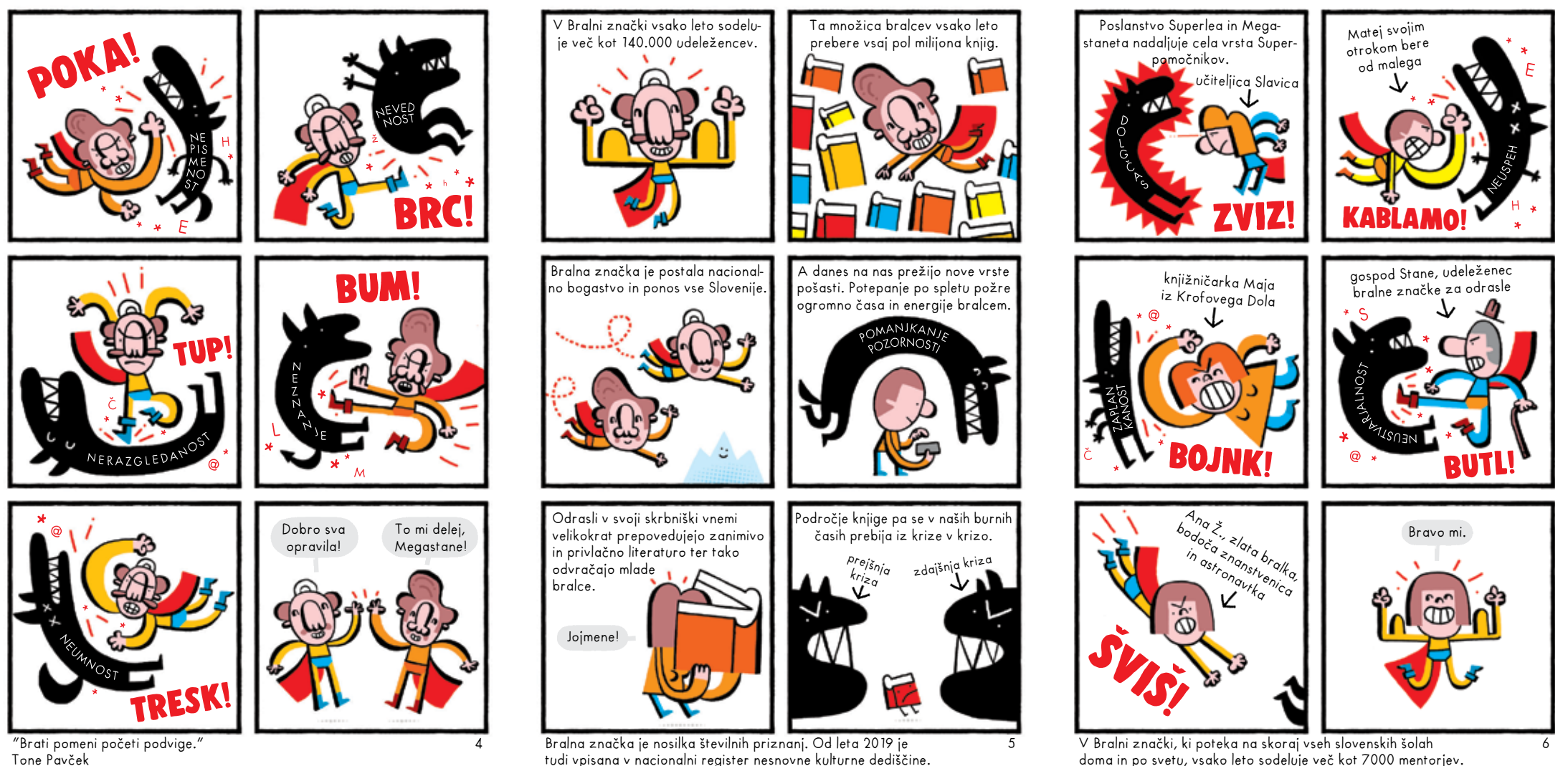
v kapitalizmu, ki je veliko bolj pišmeuharski do branja, umetnosti in kulture. In prav zaradi tega se mi zdi Bralna značka pomembna. Pri mladi generaciji, ki je že skoraj od rojstva okužena z ekranom in ekrančki, Bralna značka spodbuja ljubezen do branja in tudi do knjig kot lepih in kvalitetnih izdelkov. Branje in knjige! To je Bralna značka. Žal zaradi dela v gledališču ne morem veliko obiskovati šol. Kadar pa najdem čas, je vedno super. Otroci so dobro pripravljani. Gospe knjižničarke in učiteljice slovenščine se vedno zelo potrudijo. Jaz pa si tudi prizadevam, da bi bil zanimiv in da bi osnovnošolsko publiko animiral tako zanimivo, da bi spoznala, da je branje tudi veselje, ne samo obveznost, in da je pisanje lahko velik užitek, saj na tak način izražaš svojo kreativnost in nekemu lahko poveš svoje mnenje. Upam, da s svojimi nastopi po šolah spodbudim kakšnega učenca k branju ali pisanju.

mladimi bralci je za nas, mladinske avtorje, izjemnega pomena. Prinaša utrip, ki so ga že zdavnaj odnesla leta, otrokom pa ponudi možnost, da spoznajo pisatelja, ga povprašajo o njegovem delu in izvedo podrobnosti o samem ustvarjalnem procesu in nastanku knjig. Sama mladim pripovedujem o svojih šolskih letih, nato pa se zabavam, izpeljem kak knjižni kviz, podelim knjižne nagrade in z veseljem ugotavljam, da mladim knjižno darilo še vedno prinaša zadovoljstvo in veselje.

Izdalo Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana, Pionirsko – kompetenčnim centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Narisal in napisal Ivan Mitrevski. Strip je nastal v okviru projekta Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz.

"Brati pomeni početi podvige."
Tone Pavček

Bralna značka je nosilka številnih priznanj. Od leta 2019 je tudi vpisana v nacionalni register nesnovne kulturne dediščine.

V Bralni znački, ki poteka na skoraj vseh slovenskih šolah doma in po svetu, vsako leto sodeluje več kot 7000 mentorjev.